

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 11/2014**

Michał JAROCKI

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

Marynarka wojenna Indii dysponuje największą flotą okrętów podwodnych wśród państw basenu Oceanu Indyjskiego. Zarówno liczba okrętów, jak i ich potencjał bojowy pozwalają Indiom na utrzymanie dominującej pozycji militarnej w regionie. Zachowanie tego stanu faktycznego ma fundamentalne znaczenie dla dalszej rywalizacji strategicznej, toczonej przez New Delhi z ich głównym regionalnym rywalem – Pakistanem.

Mimo przewagi liczbowej, flota okrętów podwodnych Indii nie prezentuje pełnego potencjału bojowego. Wiek okrętów oraz ich rzeczywisty stan techniczny mocno ograniczają możliwości użycia operacyjnego jednostek. Przedłużanie tego stanu rzeczy prowadzi do nieustannego zmniejszania przewagi wojskowej nad marynarką wojenną Pakistanu.

Szansą na odwrócenie tego niebezpiecznego zjawiska jest przeprowadzenie gruntownych reform strukturalnych, połączonych ze zwiększeniem kontroli dowództwa marynarki wojennej nad flotą okrętów podwodnych. Konieczne będzie również przeprowadzenie przeglądów i remontów obecnie eksploatowanych jednostek, co przyczyni się do podniesienia ich stanu technicznego. Przyszły potencjał bojowy floty będzie też uzależniony od tempa i efektywności realizacji programów zakupowych.

Uwarunkowana

Marynarka wojenna Indii dysponuje flotą 14 okrętów podwodnych, w tym 9 konwencjonalnych typu *Sindhughosh* (proj. 877EKM) i 4 diesel-elektrycznych typu *Shishumar* (typ 209/1500), a także jednym atomowym INS *Chakra*, wypożyczonym od Rosji na okres 10 lat (*Nerpa* proj. 971U). Jednostki zostały podporządkowane dwóm dowództwom operacyjnym: Zachodniemu, które ma do dyspozycji 5 okrętów typu *Sindhughosh* i 4 typu *Shishumar* oraz Wschodniemu, które dysponuje 4 jednostkami typu *Sindhughosh* oraz wspomnianym INS *Chakra*.

Głównym zadaniem okrętów jest patrolowanie wód morza terytorialnego oraz wyłącznej strefy ekonomicznej Indii oraz wykrywanie aktywności jednostek państw trzecich, przede wszystkim Pakistanu. Indyjskie okręty przejawiają również aktywność operacyjną na wodach niekontrolowanych bezpośrednio przez rodzimą marynarkę wojenną. Realizują tam

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

założenia rywalizacji strategicznej z jednostkami państw potencjalnie wrogich, a także dokonują prezentacji bandery i przyczyniają się do utrzymywania poprawnych relacji polityczno-wojskowych z sojusznikami.

Mimo zdecydowanej przewagi liczebnej nad pozostałymi państwami regionu, potencjał bojowy floty indyjskich okrętów podwodnych systematycznie maleje. Tym samym dominacja wojskowa Indii na Oceanie Indyjskim staje się coraz mniej wyraźna, zagrażając obronności państwa oraz możliwości ochrony akwenów o strategicznym.

Powodem tego stanu rzeczy jest pogarszający się stan techniczny okrętów, a także ich wiek. Większość jednostek typów *Sindhughosh* i *Shishumar* przyjmowano do służby w latach 80. – 90. zeszłego stulecia. Nieefektywne programy przeglądów technicznych, opóźniające się lub nieprzeprowadzane remonty, a także wadliwość montowanych części zamiennych, wynikające z braku organizacji i nadmiernej biurokracji w dowództwie marynarki wojennej i ministerstwie obrony Indii, przyczyniły się do częstych awarii okrętów, wpływających na stopień realizacji stawianych im zadań.

Nie mniej szkodliwy dla potencjału bojowego okrętów jest poziom wyszkolenia oficerów dowodzących oraz niskie morale marynarzy. Ich wynikiem są częste i namnażające się w ostatnim czasie wypadki z udziałem jednostek podwodnych, skutkujące ofiarami wśród członków załóg, a w skrajnych przypadkach czasowym lub stałym wyłączeniem okrętów z czynnej służby.

Duże znaczenie dla przyszłego potencjału bojowego floty okrętów podwodnych mają ogłoszone przez władze centralne programy zakupowe. Dwa z nich, Project 75 (P-75) oraz Project 75I (P-75I) w teorii mają przyczynić się do wprowadzenia do służby 12 nowych konwencjonalnych okrętów. Pierwszy z nich ma przyczynić się do zakupu 6 diesel-elektrycznych jednostek typu *Scorpène*. Drugi zakłada zakup kolejnych 6 nowoczesnych okrętów, jednego z oferowanych typów: *Scorpène*, S-80, Typ 214 lub Amur 1650. Ich realizacja jest jednak mocno opóźniona.

Cele

Głównym zadaniem stojącym w najbliższych latach przed dowództwem marynarki wojennej Indii będzie zahamowanie tempa degradacji potencjału bojowego okrętów

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

podwodnych. Utrzymanie dominującej pozycji floty w regionie będzie wymagało przeprowadzenia ambitnych programów zbrojeniowych, w tym zakupu nowoczesnych jednostek pływających, a także nowych typów uzbrojenia, w tym przede wszystkim samosterujących pocisków raketowych oraz raket balistycznych, mogących przenosić głowice konwencjonalne lub atomowe.

Realizacja powyższego celu pozwoli Indiom na zachowanie przewagi strategicznej nad głównym rywalem polityczno-wojskowym w regionie, Pakistanem. Nowe typy okrętów podwodnych, uzbrojonych w nowoczesne pociski raketowe/rakiety balistyczne, umożliwią indyjskiej marynarce wojennej dalsze dystansowanie Islamabadu pod względem potencjału bojowego.

Nowoczesne wyposażenie floty podwodnej Indii pozwoli jednocześnie na efektywniejsze monitorowanie rosnącej aktywności wojskowej ChRL na wodach Oceanu Indyjskiego. Stałe patrole okrętów podwodnych tego państwa, zarówno konwencjonalnych, jak i trudniejszych do wykrycia, atomowych, stanowią element rywalizacji strategicznej New Delhi z Pekinem. To jednak również duże zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, a także groźba osłabienia stopnia ochrony interesów polityczno-ekonomicznych Indii na wodach omawianego akwenu.

Monitorowanie aktywności chińskich okrętów podwodnych na wodach Oceanu Indyjskiego ma tym większe znaczenie, że ChRL utrzymuje bliskie relacje polityczno-wojskowe z Pakistanem. Ich najwyrazistszym przejawem jest zakup przez Islamabad czterech fregat typu *Zulfiqar* (F-22P) oraz – co bardziej niebezpieczne z punktu widzenia Indii – plany zakupu nowych konwencjonalnych okrętów podwodnych Typ 041 (w kodzie NATO: *Yuan*), przewyższających technologicznie indyjskie jednostki podwodne.

Narzędzia

Realizacja powyższych celów będzie możliwa dzięki spełnieniu kilku podstawowych warunków. Pierwszym z nich będzie dokonanie gruntownego przeglądu wszystkich okrętów podwodnych pozostających do dyspozycji marynarki wojennej Indii, zwłaszcza najstarszych jednostek konwencjonalnych. Wykryte w ich trakcie usterki techniczne powinny zostać

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

naprawione, a przestarzałe lub zużyte wyposażenie pokładowe wymienione na podobne lub w razie możliwości, nowocześniejsze.

Powyższe działania pozwolą na wydłużenie resursu okrętów, a tym samym dłuższe niż pierwotnie zakładano utrzymanie ich w linii. Indie unikną wtedy konieczności spisania w najbliższych latach ze stanu floty 5-6 jednostek konwencjonalnych, co zostawiłoby je z zaledwie połową obecnej liczby okrętów podwodnych i znacznie ograniczyło aktywność operacyjną na wodach Oceanu Indyjskiego, a tym samym wpłynęło na stopień ochrony morskich interesów państwa.

Kolejnym zadaniem będzie zmiana sposobu eksploatacji okrętów podwodnych. Ocenie musi zostać poddany dotychczasowy schemat użytkowania okrętów w ramach misji patrolowych oraz działań związanych z monitorowaniem aktywności okrętów państw trzecich, w tym wspomnianych Pakistanu i ChRL.

Wprowadzone zmiany powinny uwzględnić aktualny poziom techniczny okrętów, a tym samym ich potencjał operacyjny. Jeżeli występuje, nadmierna eksploatacja jednostek musi zostać ograniczona. Dowództwo floty musi też stale kontrolować poziom przygotowania merytorycznego oficerów dowodzących oraz stan morale załóg, gdyż te mają decydujący wpływ na skuteczność realizacji stawianych przed jednostkami zadań, a także unikanie kolejnych szkodliwych operacyjnie i wizerunkowo wypadków.

Marynarka wojenna musi też wprowadzić zmiany w sposobie realizacji obu programów zbrojeniowych, P-75 i P-75I. W przypadku pierwszego z nich, niezbędne jest usprawnienie procesu produkcji okrętów oraz możliwe jak największe nadgonienie terminarzu ich dostaw. Jeżeli zaś chodzi o P-75I, dowództwo musi dopilnować sprawnego sposobu przeprowadzenia zapowiadanego przetargu, mającego wyłonić projektanta jednostek, uniknięcie hamujących cały proces oskarżeń o korupcję towarzyszącą procesowi decyzyjnemu, a także szybkie przejście od wyboru docelowej konstrukcji do budowy okrętów.

Duże znaczenie dla potencjału bojowego floty okrętów podwodnych będzie mieć też przyspieszenie programu budowy serii rodzimych atomowych okrętów podwodnych typu *Arihant*. Pierwszy z nich, *INS Arihant*, ma niebawem rozpocząć próby morskie po kilkuletnim okresie uruchamiania i prób portowych siłowni okrętu.

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

Niezbędne w celu utrzymania, a w przyszłości podniesienia potencjału bojowego floty indyjskich okrętów podwodnych, będzie ich uzbrojenie w samosterujące pociski raketowe *Brahmos*, a także rakiety balistyczne rodziny K, K-15 i K-4. Te pierwsze będą przenoszone przez okręty budowane w ramach programu P-75I, które jednocześnie będą też wyposażone w napęd diesel-elektryczny niezależny od powietrza atmosferycznego (Air-Independent Propulsion), tak samo jak przyszłe pakistańskie jednostki Typ 041. Drugie z kolei będą odpalane przez atomowe okręty typu *Arihant*, które jednocześnie będą stanowić uzupełnienie indyjskiej triady nuklearnej.

Wnioski

Mimo dominującej pozycji floty okrętów podwodnych Indii w regionie, prezentowany przez nią potencjał bojowy systematycznie maleje. Zagraża to nie tylko pozycji kraju w stosunku do regionalnych konkurentów, ale także jego interesom strategicznym. Taka sytuacja stwarza sprzyjające warunki dla podmiotów zewnętrznych, w tym przede wszystkim ChRL, które od dłuższego czasu planują zwiększenie swojej aktywności wojskowej na Oceanie Indyjskim.

W najbliższych latach dowództwo indyjskiej marynarki wojennej będzie musiało diametralnie zmienić podejście do eksploatacji okrętów podwodnych. Niezbędna będzie poprawa ich stanu technicznego, a także lepsze przygotowanie załóg do wykonywania stawianych przed nimi zadań. Płynący czas zmusi Indie do wycofania z linii większości z obecnie użytkowanych jednostek podwodnych, a w ich miejsce wprowadzenia do służby nowoczesnych okrętów.

Dobrze przeprowadzone programy przeglądowo-naprawcze, efektywniejszy sposób eksploatacji okrętów oraz systematyczne zastępowanie przestarzałych jednostek nowocześniejszymi, pozwolą na zachowanie dominującej pozycji marynarki wojennej Indii w regionie. Działania te wpłyną na charakter rywalizacji strategicznej państwa z Pakistanem i ChRL.

*Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !*

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax:+48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 11/2014

**Modernizacja floty okrętów
podwodnych Indii**

Autor: Michał Jarocki

Ekspert Fundacji *Amicus Europae*, Centrum Studiów Polska-Azja, Instytutu Jagiellońskiego oraz ECAG. Członek redakcji pisma „Stosunki Międzynarodowe” i portalu Geopolityka.net. Doktorant w ISP PAN/Collegium Civitas. Specjalizuje się w problemach regionu Arktyki oraz strategicznych aspektach azjatyckiego systemu bezpieczeństwa.

Modernizacja floty okrętów podwodnych Indii

FAE Policy Paper nr 11/2014

Michał Jarocki

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.